

קבל-למנוח
בסיס, de זין

גזע שלל חינוך ביו/שליון זוק מוס. 26
גזע 66 - תחקיר

שחזור קרב גדוד 66

מלחמת ששת הימים

בירושלים

(מתוך תחקיר של חטיבה 55)

סדר הדוברים-

יוסי יפה ז"ל - מג"ד 66

דורון מור - סמג"ד 66

מיכה בן חורין - סמ"פ ד'

דודיק רוטברג - מ"פ ב'

דדי יעקובי - מ"פ ג'

צביקה - מ"פ מסייעת

פענוח שחזור מלחמת ששת הימים בי-ם:

לוחמי גזר 66 זמן קצר לאחר הקרבות:

קלטת 1 צד א'-

יוסי יפה - מג"ד 66:

קבלת הפקודה בגבעת ברנר, מוטה אמר לי לקחת את הגדוד ולעלות לשנלר בי-ם, לא נמסר לי יותר, רצייתי לעלות את הגדוד מציר רמת רזיאל ולא אישרו לי. שלחתי את הקמב"ץ לפקמ"ז לקבל אישור לעלות דרך רמת רזיאל, זאת כדי שהגדוד לא יחטוף נפגעים אם היה נע דרך שער הגיא והישובים הערביים לאורכו. נקודה לקויה בנקודת פיקוד (נפ"ק): הייתה צריכה לרדת הוראה מדויקת מאין להגיע ולא להשאיר להחלטת הגדוד. בהמשך התברר שבאמת דרך שער הגיא הייתה אש של ערבים. החפ"ק עבר דרך שער הגיא כאשר שאר הגדוד דרך רמת רזיאל. באנו לשנלר. לא היה עם מי לדבר שם. במקרה היה שם סמי נחמיאס שאמר שמפקדת החטיבה עברה לביה"ס ע"ש אווילינה דה רוטשילד. לא ידעו איפה זה ולא היו אנשים ברחוב לשאול. כשהגעתי מצאתי את הסמח"ט ומשה קומנדו גם הם לא יכלו לתת לנו פרטים נוספים. הם רק אמרו שעמוס נאמן (קצין אגם של חט' ירושלים) נמצא בשנלר לכן מיהרנו לשם ועמוס מסר לנו מה המצב עד עכשיו. אבל לא פרטים על משימות להמשך. החבר'ה פשטו למודיעין והוציאו קצת חומר מודיעיני. לא היו תצאו"ת (תצלומי אוויר). פגשנו את שאר הגדודים (71, 28) ויצאנו לרחוב צפניה. קיבלנו שם את המשימה. עלינו לכמה גגות כדי לאתר את המקומות, ניסיתי גם לבנות תוכנית ראשונית. קבענו את מקום הפריצה אך זה היה מרחוק, היו חלקים שבכלל לא ראינו מהתצפית בגגות. ירדנו מהתצפית וקיבלנו את הקמ"ן של חטיבה 16 (ירושלים), הוא לא חידש בהרבה אך הסביר שיש עמדה השולטת על אזור ביה"ס לשוטרים והעלייה לגת"ח (גבעת התחמושת). הלכנו עם הקמ"ן לבתי המפונים, בבתים אלו היו עמדות עם חיפוי ראש על הגגות. רצינו לעלות על הגג ולא הייתה כניסה פתוחה ונאלצנו לפרוץ דירה כדי לצפות ממנה, התצפית הייתה די טובה. האזור היה מואר, כנראה מהנרה של חיל האוויר שלנו. חזרנו לצפניה ואמרו לנו שהגדוד בבית הכרם הגענו לשם והמפי"ם ירדו לתת פקודת התראה ואנחנו ישבנו על התכנון. התכנון הגדודי היה ארוך ולטענת המפי"ם לא היה להם זמן להעביר את הפקודות הלאה. כל הזמן האיצו בנו להזדרז לכן לכוחות היו תדריכים מאד קצרים. בדרך קבעתי שהפלוגה של דודיק תפרוץ את הגדרות אבל בהמשך החלטתי שדודיק יהיה הראשון שיטפל בתעלות אחרי הפריצה. מוטה (מוטה גור - מח"ט 55) שינה את המטרות הארטילריות. קבענו את הפריצה במקום שנגמרת החומה. התוכנית הייתה כזאת: פריצה מקצה חומת האבן ע"י הפל' של גיורא אשכנזי כשהחיפוי היו הטנקים בחורשת הזיתים, היו רק שני מקומות בין בתי פאג"י שבהם הטנקים מצאו מקום, ובנוסף לזה הרתקים הקרובים של גיורא שהיו באזור הפריצה.

פלוגה ראשונה שפורצת הייתה של דודיק לתעלת הקשר שמתחת לביה"ס לשוטרים ועד גבעת התחמושת. משימתם הייתה להשתלט על העמדות כדי לאפשר לפלוגה של דדי יעקובי לעלות מאחור לגת"ח.

הפלוגה של גבי מגל הייתה צריכה לעלות על המשטרה ולכבוש אותה. כוח נוסף של שמרר, שהיה מורכב משאריות המסייעת (תול"ר), מחלקת חבלה וסיירים, היה צריך לעבור מעבר לביה"ס לשוטרים ולעלות על הבית של "המטלית הצהובה" ושל בית הרעפים ולכבוש אותם מאחור.

בתכנון המקורי הפל" של דדי עתודה ואח"כ הפל" של גיורא הופכת להיות עתודה שלאחר גמר הפריצה צריכה להמשיך בכביש רמאללה ירושלים, להשתלט על שיח ג'ראח ועד מלון אמבסדור וקצת מתחתיו שזה גבול הגזרות עם גדוד 71.

ארטילריה קיבלנו 25 ליטראות על ביה"ס לשוטרים וסוללת מרגמות 160 על גבעת התחמושת. את מרגמות 81 הקצינו בין ביה"ס לשוטרים וגת"ח. בתכנון אש זה התחיל בהנחת ארטילריה כשבחסות הרעש הטנקים תופסים את מקומם ומחלקת המק"כ (מקלעים כבדים) תתפוס עמדות בתוך הבתים, צריך היה לפרוץ את הדלתות בבתים ולא רצייתי לפרוץ ברעש שלא ישמעו. בחסות הארטילריה היה צריך לפרוץ את הגדרות לפני ביה"ס לשוטרים. לא היה מספיק זמן לתדרכים והכל עבר במהירות.

נאמר לי שאני צריך להגיע למוטה (מח"ט) לרחוב צפניה. היה מדובר שלא הכרנו את ירושלים הנכון היה שהכרנו היטב את מזרח ירושלים אבל לא את ירושלים המערבית. נסעתי עם הקמב"ץ, לקח הרבה זמן עד שהגענו למוטה, בדרך פגשנו הרבה כוחות "טועים". נקודה לתיקון הייתה צריכה להיות סימון הדרך לנקודת ההערכות: לא היה סימון כזה ולכן נגזל מאתנו זמן מיותר.

נק' נוספת: גלזר לחץ עלי להציב את מרגמות 81 היות שראינו את השטח לא רצייתי להכניס שלא יהיו נפגעים מקרב מפעילי המרגמות, זו הייתה טעות מצדי לא להכניס אותם. לאחר הפגישה עם מוטה אמרתי לו שלא כדאי לדחות ההתקפה למחרת, אני משוכנע שצדקתי, היה חסר רק עוד חצי שעה חושך - רוב הנפגעים היו כשהאיר היום כשהירדנים נלחמו בגבורה. זיהיתי למפקדים את היעדים, למעשה ראינו רק את אזור ביה"ס לשוטרים אבל זה נתן נקודת מוצא.

הירדנים ירו אש בילתי יעילה, כולל תולרי"ם שאלו אותי אם אפשר להתחיל ואישרתי זאת. התחלנו בהנחתה (בהפגזה) הטנקים תפסו מקומות והתחיל שלב הפיצוח (ירי טנקים על העמדות). בקשר העירו לי שזה לוקח זמן רב ולכן הנחתנו וגיורא ואני ירדנו למקום הפריצה, אמרתי לו שיפרוץ בחיתוך (מספריים), כדי לא להתגלות וכדי לחסוך בבונגלורים. הפריצה נעשתה במהירות במקצועיות וללא נפגעים. בשל תקלה בבונגלור חשבתי שיש עוד גדר והיא נפרצה ע"י חולית הבונגלור הרזרבית. בזמן הפריצה לא הייתה לירדנים אש יעילה, כי הם כיוונו בעיקר לעמדת פאג"י ובגלל המתלול שגרם להם שטח מת ליד מקום הפריצה. הטנקים כל הזמן ירו אש יעילה. בשלב שדודיק היה בתעלות מתחת לביה"ס לשוטרים, הסטתי את כל האש לגת"ח. אספתי את המרגמות 52 מכל הפלוגות כדי למסך בעשן אם הם יפעילו תאורה. הסמל מפקד המרגמות התחיל בעשן הרבה לפני הזמן שלא הייתה תאורה ולא היה צורך בעשן.

התקדמנו אחרי הפלוגה של דודיק, אחריו גבי למשטרה, אחריו דדי ובסוף שמרר. אני נעתי אחרי דודיק, שדודיק עבר הוא השכיב את חולית המאג"ם לעמדה שהפריעוהמשכנו להתקדם בתעלה שהולכת לכוון גבעת התחמושת. הקרב של דודיק הלך בהתחלה מהר מאד ואני שאלתי

אותו אם הוא מוכן או יכול להמשיך הלאה לגבעת התחמושת כדי לא לעצור את התנופה. תשובתו של דודיק הייתה בהתחלה חיובית אך לאחר בדיקה אמר שהוא מעדיף שדדי יכנס לגבעה. דדי היה לידי אמר לי שהוא מזהה ויוצא לגבעה.

לגבי הפסקת הארטילריה חלק אני הפסקתי וחלק דדי הפסיק. צריך שם נפרד לכל מטרה ולפקודת הפסקת אש מה שקרה שכל המטרות כונו "ברזל" שאליהם צמודים מספרים עולים. דדי ביקש מכת אש ארטילרית מהירה, כל ההוראות לארטילריה עברו דרכי וזה לא מוצלח. דודיק אמר לי שהפצצות נופלות 10 מ' מגיר ניצן (ס.מ.פ. ב) נתתי הוראה שיכניס את החיילים לתעלות עד גמר ההנחתה. אם היו מקרים שארט' שלנו פגעה בכוחותינו לי זה לא ידוע ואני מבקש שיתיחסו לזה.

דדי הודיע לי על הפסקת אש ארטילרית של הגת"ח, קידמתי את שאר הכוח עד ביה"ס לשוטרים שם נפגע ונהרג קצין הקשר.

דדי אמר לי שיש לו עוד כמה עמדות בגת"ח לכן הכנסתי את גבי מגל להמשך ושלחתי את גלר שימצא את שמרר שסיים את הלחימה על היעד. שמרר ניכנס בתעלה ופרץ ליעד שלו בכיוון ההפוך ובדיעבד זה היה מוצלח.

כשגבי הגיע אליי הייתה אש מלפנים ואמרתי לו שישלח מחלקה לטיהור החורשה שמשם באה האש. יצאה לשם מחלקה של עופר פניגר עם עמי יעקובי (ס.מ.פ. של גבי). בהמשך דדי לקח אותם לגבעת התחמושת.

בלחימה על הגת"ח הייתה הרגשה שזה הולך, אמרתי לדודיק שיהווה עתודה לדדי. ונתתי להם שני מכשירי קשר ביניהם. חשבתי שדדי יוכל להשתלט על הגת"ח לפי מערך האוייב שקיבלתי. בחלוקה כללית הערכתי שבגבעה יש מחלקה, מחלקה + בהערכה כללית.

בשלב זה גיורא תפס את אמבסדור. גבי תפס את בית החולים בצומת ביה"ס וכביש רמאללה-ירושלים. הצטרפתי אליו לשם.

לפני זה העברנו את הטנקים דרך ביה"ס לשוטרים, השארתי שני טנקים אצלי מפחד של יריות מגבעת המבחר. דורון ביקש ממני שני טנקים לעלות לגת"ח אז נתתי לו את שני הטנקים האלה.

דורון מור - סמג"ד 66

לאחר שהתמקמנו התחלנו לחטוף אש מהבתים לפני גבעת המבחר, כל מי שהיה שם על הכביש חטף אש (הכביש שנמצא ליד מגרש הכדורגל)

ביקשתי טנקים ודדי אמר לי שהם נמצאים מאחור וביקשתי אותם אליי. בנתיים העברנו ארטילריה לאזור של הבתים, 120/160 מרגמות ללא תותחים.

הגענו לירושלים. הבטיחו לנו "ציפורים" (ח"א) אבל לא קיבלנו.

מתברר שיש רק שנים שלושה בונגלורים קצרים. ירדתי עם גיורא לחפש בונגלורים בין המשאיות. מצאנו 30 מטר (30 בונגלורים).

יוסי יצא לקבוצת פקודות ואני קידמתי את הגדוד לתל ארזה (שכונה בירושלים ליד סנהדריה) כל מה שהיה לאל- עריש היה אליהם על הגב, למרות זאת היו חסרים רימוני רסס ורנטים (רימון נגד טנקים).

סידרתי את הטור של הגדוד בצורה כזאת שהפלוגה הפורצת תהייה אחרונה. הצמדתי לכל פלוגה חייל ירושלמי שישמש כ"מורה דרך". ואם כל זאת הפלוגה של גיורא הלכה לאיבוד אבל מצאתי אותה. ליד תל ארזה הכביש היה חסום ע"י טנקים והמשכנו את התנועה ברגל.

התאג"ד ופלוגת המרגמות 81 הגיעו עצמאית לעמדות שלהם. מכיוון שהייתה דממת אלוט לא ידעתי אם הם הגיעו לעמדות, וכאשר נפתחה האש ונפתחו מכשירי הקשר ודאתי והסתבר שהם אכן בעמדות.

ירדתי עם הגדוד ברחוב ירמיהו ושם פגשתי את יוסי יופה.

בפריצה הייתי יחד עם הפלוגה של דדי בעתודה. הם לא ידעו לאיזה כיוון הם ישלחו, בייחוד הם חששו מהשליטה על האזור ממוצב "המטלית הצהובה" (בניין חד קומתי עם סמרטוט צהוב עליו דרומית מערבית מהגבעה).

הגדוד פרץ ואני נשארתי בנקודת הפריצה עם סמל המבצעים יואש שנער (נפל ביום כיפור) והקשר. סמל המבצעים נשלח עם דדי כדי להראות לו את הדרך ואז התחילה הפגזה של מרגמות, בין 8 ל-10 פצצות על כל הגזרה וכנראה הם לא גילו אותנו, חששתי שיואש נפצע והלכתי לשם.

העברתי את הפלוגה של דדי ונבהלתי כי ראיתי הרבה חיילים שוכבים והייתי בטוח שהם נפגעו בדיעבד התברר שהם היו מהפלוגה של גיורא. הגעתי ליוסי עם דדי, כאשר בנתיים מתקבל הדיווח מדודיק שהוא לא יכול לכבוש את הגבעה אז שלחתי את דדי קדימה ואני נשארתי עם יוסי. מכיוון שלא היה קשר בין הפלוגות של דודיק ודדי אז יוסי אמר לי לגשת לראות מה העניינים. הלכתי עם הקשר וכמעת ירו עלינו מהחבורה של דודיק בדרך.

פגשתי חיילים מהפלוגה של דודיק שלא ידעו איפה דודיק ואיפה ניר ניצן. אז קראתי לדודיק ודדי במכשיר הקשר ושמעתי אותם מדברים בקשר ביניהם. היה לי הרושם שכל אחד עומד מצד אחד של בית מסוים כאשר דדי רואה את הצד של הקשתות והם לא יודעים כמה הם קרובים אחד לשני.

בנתיים הטנקים התקדמו קדימה. קיבלתי מיוסי שני טנקים ועליתי איתם לכוון גבעת התחמושת. אני על טנק אחד ויואש על טנק שני.

בנתיים מתחיל להאיר היום – סביבות חמש בבוקר.

עמדתי על גבעה (גת"ח) ונפתחה אש מכוון עמדה שממוקמת בצומת התעלות מרכזית ורוחבית. נפגשתי עם דדי בתעלה המזרחית הוא היה מיואש ואמר שיש לו הרבה מאוד נפגעים. העלתי את הטנקים על הגבעה אבל זיהיתי בתעלות את הכוח שלנו (לפי הקסדות) אז ירדתי אחורה וזיכשתי קצין שמכיר איפה יש התנגדות.

אלקנה הר גוף עלה על הטנק והעלה אותו למעלה ובגלל חוסר יכולת הנמכת התותח הוא לא יכול היה לצודד לתוך התעלות אז הוא ירה לכוון גבעת המבצר. ניגשתי לטנק השני ושלחתי אותו עם יואש לגבעת התחמושת דיווחתי ליוסי שכנראה אין יותר התנגדות.

הטנקים שהגיעו לגבעה הגיעו כבר לקראת הסוף וכמעט לא היה להם מה לעשות. מבחינה פסיכולוגית הטנקים שיחקו תפקיד חשוב והרעש שלהם שימש התרעה פסיכולוגית שהפחידה את הירדנים.

קיבלתי הוראה מיוסי לארגן את הפינוי של הנפגעים השגתי רכב והתחלנו בפינוי הנפגעים ביחד עם דודיק. לאחר פינוי הנפגעים יוסי נתן לי את הפיקוד על הגזרה הצפונית.

מיכה בן חורין סמ"פ פלוגה ד'

ההתארגנות בבית הכרם- גיורא הגיע בסביבות השעה 11 בלילה, ממש לפני היציאה לקרב, ואמר לנו שאנחנו הפלוגה הפורצת. היו לנו בערך 8 בונגלורים. היינו צריכים לאסוף עוד, שלחתי את הרס"פ (גנץ) והוא הביא בונגלורים לא יודע מהיכן השיג אותם.

הפריצה הייתה בצורה כזאת:

* שתי חוליות פריצה בפיקוד בוקי (שאול אבס) ובלום שלכל אחת עשרה בונגלורים.

* חוליה שלישית בפיקודי, שיש לה 9 בונגלורים עם הפעלות נפרדות.

* שני כוחות רתקים קרובים.

* כוח מרגמות למיסוך עשן.

התחלנו לנסוע הלכנו לאיבוד ואחד החיילים הירושלמים הראה לנו את הדרך. גיורא הראה לנו תצלומי אוויר במהירות ומה שהספקנו לראות היה שתי גדרות לפני המשטרה. לא הצלחנו לזהות מה המרחק ביניהם ובינם לבין המשטרה. על שאר הגדרות לא ידענו. ידענו שיש שם מוקשים אבל לא ידענו כמה. היו לנו סרטי סימון לבנים (סס"ל), פנסי סימון ומגזרי תיל. גערכנו מאחורי בתי המפונים. קיבלנו פקודה להתקדם לפריצה, בשלב זה לא היו נפגעים למרות האש. הגענו לגדר הראשונה שלנו, יוסי נתן פקודה לגזור במגזרי תיל וגזרנו. הרתק הימני חטף מכת אש והיה להם פצוע. חוליית חבלה ראשונה של בלום עברה קדימה שמה את הבונגלורים, פוצצה ונסוגה אחורה. קידמנו את הרתקים. בשלב זה היתה הפגזה של ארטילריה ותותחים, הרתק קיבל פגיעות ונשאר במקום. בשלב זה נשמעה פקודה: " בוקי קדימה!"

הפלוגה מגיחה את הבונגלורים ומפוצצים, מגיע קצין להגיה סס"ל ומדווח על גדר נוספת. התברר בדיעבד שהפרק האחרון של הבונגלור ניתק מהשאר ורק הוא פוצץ את הגדר והיא לא התפוצצה לגמרי החולייה השניה של בוקי חזרה שוב ופוצצה את שאר הגדר.

הפלוגה של דודיק התחילה לעבור. גיר ניצן סמ"פ של דודיק עבר בפריצה של הגדר המשיך קדימה ומגלה גדר נוספת, הוא מעביר את הידיעה אחורה ומתארגנת עוד חוליית בונגלור. אני בעצמי עלייתי למעלה ופוצצתי את הגדר עם הבונגלור, הרס"פ עלה לסמן עם סס"ל והכוח של גיר המשיך הלאה בפריצה של הגדר הרביעית.

הייתה עמדה בדיוק מול מקור הפריצה שכנראה החיילים שלה נפגעו מהפיצוץ של הבונגלור. הכוחות ממשיכים הלאה ואנחנו נשארנו באזור להתארגנות. חטפנו אש מעמדה שכבר טוהרה ונהרג חייל. התארגנו עם כל הכוח ברחבה של הרכבים ממזרח לביה"ס לשוטרים. בין החושך לדימדומים של הבוקר גיורא אירגן אותנו. ג'קי קצין הקשר נהרג מעמדה שחשבו שחיסלו אותה אבל היו שם כוחות ירדנים. נהרג חייל נוסף במגרש הכדורגל. ירדנו לכיוון כביש רמאללה, ובאזור הקונסוליה הספרדית התחברנו עם כוחות טנקים. הגענו למלון אמבסדור השתלטנו על המלון ללא ירי. את הצוות של המלון הורדנו למרתף. שעה אחרי שישבנו באמבסדור התחילו יריות עלינו, מיקמתי אנשים בחוליות וירינו עליהם, הרגנו בערך 4. עברנו לכיוון רוקפלר והתמקמנו שם.

קלטת 1- צד ב' -

דודיק רוזנברג מ"פ ב' -

הפקודה ניתנה בסביבות 11:00-12:30 בלילה, בצורה מאוד גסה ולא היה יותר מידי זמן לתכנונים. לא היה לי זמן לעבור על הפקודה ולהבין אותה במלואה. הגענו לבית הכרם ב-8:00-9:00 וכבר אז אמרו לי שאני פורץ. ולאחר מכן הלכתי לצוות את הפלוגה לפריצה. רק מאוחר יותר קיבלתי את השינוי בתוכנית לא היה זמן בשבילי לשקול את הדבר מכל הצדדים שלו. התדריך למשימה השניה היה כבר ממש קצר מפאת קוצר הזמן.

בזמן הפריצה הלכתי עד לגדר והתברר שיש גדר נוספת. נוצר מצב של הצטופפות רצינית בשטח בגלל שכבר היינו בפריצה קדימה. וגבי כבר הדביק אותנו מאחור. הסתבר שיש גדר נוספת שמנעה התקדמות והיה צריך לפרוץ אותה בשלב הזה היו לנו נפגעים, הרוג וחמישה פצועים מפגז. שעלינו התברר שיש לי שתי עמדות שזיהיתי לפי האש שיצאה מהן. הפריצה הייתה ממש על הפתח של אחת מהן והירדנים ירו. נוצר מצב שהראשונים שלנו קפצו מעל התעלה. פנינו שמאלה והתקדמנו תוך היסוסים של החברה שלנו בתוך התעלה. הייתה התנגדות ירדנית. החברה היו תחת הלם טבילת אש ראשונה.

בגלל ההתעכבות לפני הפריצה נוצר מצב של היסוסי החיילים בגלל שהתנופה הטובה שהייתה להם נעלמה. ההתקדמות הייתה איטית התעלות היו צרות והיה מאוד קשה לעבור. גם הציוד היה מסורבל. היו לנו נפגעים מאש שיצאה מתוך הבונקרים שבתוך התעלות. אחד הממ"ם מייק לניר שנפצע אמר שהייתי לחוץ מידיי על החיילים.

הייתה חלוקה לצוותים של שלושה אבל לא הייתה חלוקת עבודה מוגדרת, לא הייתה צורת לחימה כמו שלמדנו בתרגילים. כל אחד נתן אש לפי מה שקורה בשטח ולפי פקודות שנתתי בזמן הקרב. בדיעבד לפי דעתי זה היה טוב יותר משום שזה היה מהיר יותר ומהירות חשובה יותר מכל דבר אחר.

הטיפול בפצועים היה קשה מאוד, בהתחלה הוצאנו את הראשונים החוצה ובהמשך כבר עברנו על הפצועים.

בהמשך התעלות היו כיסויי ראש לתעלה ועלתה השאלה האם לעבור את הקטע הזה בפנים מבחוץ. החלטנו שכל עוד ניתן נעבור מבפנים. פעם אחת היינו צריכים לעבור מבחוץ אבל הייתה בעיה משום שהחברה מאוד פחדו מהרעש של הטנקים שהיו בחוץ. שעברנו את המשטרה היינו צריכים להוציא, לפי התכנון, חיילים מאגיסטים מהתעלה. עשינו כך והצטערתי על הדבר מאוד משום שכל מי שהוצאנו נפגע ללא יוצא מן הכלל. בתרגיל זה נראה יפה אבל בשטח זה לא נכון. לפי הערכתי, בזמן הקרב, לא נשארו ירדנים מאחורינו. כיום, אחרי הקרב, הערכתי היא שכן נשארו שם ירדנים.

לפי דעתי, למ"פ צריך להיות אמצעי מלאכותי להגברת הקול- רמקול, כדי שהחיילים ירגישו את נוכחות המפקד בתור גורם פסיכולוגי. בהמשך ניתק הקשר עם חלק מהפלוגה (שתי מחלקות שנשארו מאחור) וקיבצתי סביב מספר חיילים- קבוצת מ"פ, כדי להשתמש בהם כקשרים חיים וכדי שאני לא אמצא את עצמי לבד. בשלב הזה בחלק היותר ארוך של התעלה, היה כבר יותר קל, העמדות היו מפוזרות יותר והייתה לי הרגשה שהעסק מתחיל לזרום.

יוסי שאל אותי אם אני יכול להמשיך קדימה ואמרתי לו "בטח! כבר נכנסתי לגבעה". ראיתי שהאש כבדה ושיש לי מעט מאוד חיילים ובלי תחמושת. רציתי להעביר את חצי המחלקה השנייה קדימה וראיתי את יואב עם מעט מאוד חיילים (משום שניתק הקשר בתוך המחלקה) הבנתי שצריך לעצור. מה גם שבתכנון המקורי היינו צריכים לעצור בנקודה שבה היינו וזה התדרוך שאכן הם קיבלו. הרמתי קשר ליוסי ואמרתי לו שימשיך בתכנון המקורי.

ניסיתי להתקשר עם דדי. עליתי מעל החומה עם פנס ושאלתי את דדי עם הוא מזהה אותי, הוא לא זיהה אותי. בנקודה זו קיבלנו הפגזה כבדה, הכוח יצא מחוץ לתעלה ותפס איזה שהיא חצר ליד הבניינים. שאר הכוח נשאר בתעלה להתארגנות. שמעתי שהחיילים בסדר אז לחצתי את הכוח קדימה. כאשר יואב צורי הולך קדימה עם חולייה, אני אחרי ומייק אחרי. שמעתי מיוסי שבסדר ומדדי שלא בסדר, שיש לו הרבה נפגעים, שאיבד שליטה על הפלוגה

ושהעסק לא הולך. ליד בית מסוים שני פצועים אסרתי עליו להיכנס לבית אלא לזרוק רימונים דרך החלונות ולשתק מבחוץ משום שלא רציתי לאבד את מעט הכוח שהייה לי בשלב זה. שאלתי את דדי איפה הוא והוא אמר לי שהוא בבית הקשתות ולא זיהיתי את הנקודה, חשבתי שדדי הרבה יותר קרוב והמשכנו עם הכוח. שלחתי את יואב קדימה והוא אמר שיש התנגדות והוא לא יכול להתקדם. שלחתי את לגיר לתעלה הרדודה והם התקדמו שם לא מהר וגם לא בזחילה. מייד חטפנו אש חזקה והחבר'ה שהיו לפני נפגעו. זו הנקודה שהתחיל להאיר היום. לקחתי את הרס"פ ועוד כמה חיילים ועשיתי עוד פעם שטות- שלחתי אותם מחוץ לתעלה.

דדי יעקובי מ"פ ג' (חלק מהתחקיר אינו ברור)

לייד בית הקשתות, יעד שזיהיתי עוד מבתי פאג"י, חטפנו אש כבדה הם זרקו רימון אחר רימון. היו להם סלים מלאים ברימונים, כמו סל ביצים והם היו צריכים רק להשליך. התחילו להיות הרבה נפגעים. חשבתי שיוורם יורה עלינו מלמעלה, בשלב זה לא ידעתי שיוורם טעה ולא ניכנס לתעלה הנכונה. שאלתי את יורם איפה הוא והוא ענה שהוא ממזרח לבתים. והוא ביקש מהחיילים שלנו לא לירות מזרחה על כוחותינו. בשלב זה מתחילה הירידה החזקה ואש חזקה מגבעת המבותר עלינו ועל הירדנים. יורם הולך בתוך התעלה המרכזית ומטהר את המגורים ואז יוצא חייל ירדני ויורה בחייל שלנו, מיד חייל שלנו יורה בו בחזרה, יורם יוצא מהתעלה ועוקף את הבניין ומגיע לבונקר. מטהר אותו, וכנראה לא היה שם אף אחד בפנים. אז מתחילה הירידה שנשלטת ע"י הרבה עמדות על הגבעה ועל גבעת המבותר. יורם יוצא ונצמד לבניין זרק פנימה רימון ונפגע מפגו תוך כדי ריצה. הספיק להתקדם רק שלושה מטרים. זה שהיה אחריו, הרץ שלו, חזר פנימה לתוך התעלה.

קלטת 2 צד ב-

המשך דדי יעקובי:

הבזוקה שהייתה לידי אחרי שירינו בה פצצה אחת אי אפשר היה להכניס פצצה נוספת ולירות בה. שיוורם נפצע צביקה מגן חובר לכוח ממשיך בפעולה ולוקח פיקוד. עלייתי בקשר לדודיק וביקשתי ממנו שיעלה לעזרה משום שהיו לי הרבה נפגעים ומעט אנשים (חלק נסוגו אחורה לטפל בפצועים). את בונקר הפיקוד לא טיהרו. על התול"ר זרקו רימון. הבונקר הגדול עמדה עם חדר פנימי עם כיסוי על כל התעלה. כל הזמן יצאה אש והחיילים הסתתרו והצליחו להתחבא. עף שחייל של דודיק, נדמה לי יהודה, עלה למעלה מעל הבונקר, וחבר ליקי ודוד שלום מהכוח שלי. היו לנו מטענים של חומר נפץ והעברנו להם אותם. שלושתם הצליחו לעבור את העמדה והגיעו לנקודה מסוימת ולא היו להם רימונים. יקי חזר עם הרימונים ובדרך ירו עליו אז הוא נעצר. זרקו לו חומר נפץ והוא זרק את זה ליהודה שבהתחלה לא ידע כל- כך במה מדובר אז הוא הניח את החמישה קילו הראשונים ממש בפתח הבונקר ואז הוא הבין ואת השאר הצמיד לקיר. הצמיד שלושה שקים ושני לבנות ופוצץ. הפיצוץ הרים שני קירות

בעובי של שלושה ס"מ. אחריי הפיצוץ שנים היו חיים ואחד ירה זרקו עליהם שלושה רימונים. ואז הגיע הכוח של ניר ואחד החיילים שלו ירה את הצרור האחרון. טנק אחד עמד ליד החומה ולא היה יכול לירות. וטנק שני התקדם וירה לעבר גבעת המבתר ולאחר מכן חזר אחורנית.

צביקה מ"פ מסייעת –

* מחלקת מרגמות- הוצבה באזור סנהדריה משימת האש שלה הייתה מגרש הרכב בב"ס לשוטרים, משום שחשבו ששם יש עמדה שתסכן את המעבר. מחלקת המרגמות נשלחה מאוחר מדי והיא לא הייתה יכולה לבצע את המשימה שלה בגלל הכנת המרגמות שדורשת זמן. יצאתי למלחמה עם 54 פצצות וכל הזמן לחצתי להשיג עוד. לפני הקרב מצאתי עוד פצצות כנראה מחטיבה 16. נתתי הוראה למ"מ לא לזוז עד שלא מסיימים להעמיס את הפצצות על האוטובוסים, למרות שהשיירה החלה לנוע. ההתקדמות ליעד הייתה חמורה מאוד לדעתי גם מבחינת הזמן וגם מבחינת הציר, נתקענו שם לא קדימה ולא אחורה, מצב מאוד לא נעים. שהגענו לשלב הפריצה והתחילה האש הארטילרית המ"מ אמר לי שהוא מוכן לטווח. לא ראינו הרבה בגלל העשן החלטתי לטווח אותו בערך. ואז ראיתי את גיורא בפנים. חשבת שילהפעיל מחלקת מרגמות 81, לא מטווחות, שהכוח כבר בפנים עלול להיות מסוכן מדי ונתתי להם חדל. לאחר מכן מחלקת המרגמות חטפה פגז ואחד נהרג אז המ"מ הוריד אותם קצת אחורנית. הם שכבו ליד בית אז פגע פגז בקיר הבית ורסיסיו פגעו במחלקה. מתוך 31 חיילים שהיו 17 נפגעו מהם 6 הרוגים.

* מחלקת המק"כ (מקלעים כבדים)- הוצבה בשיכון המפונים. גם הם היו צריכים זמן להתמקם ונתקעו בדרך ולכן הגיעו באיחור. הם הספיקו גם לירות למרות הבעייתיות של עמדות על הגג. מחלקת המק"כ קיבלה פגיעה ישירה בכיתה אחת, המ"כ נהרג ושלושה חיילים נפצעו.

* מחלקת התול"ר- כללה 4 תול"רים הייתה צריכה לדפוק עמדות בין הטנקים. המ"מ אמר שמוטה תפס אותו ואמר לו לא לדפוק. בגלל האנדרלמוסיה הגדולה הם לא נכנסו. לפי דעתי הם היו יכולים להועיל בגבעת התחמושת. מחלקת התול"ר לא ירתה אבל מה שהיא כן עשתה הוא לענות על החור שנוצר בין התאג"ד לבין הלוחמים. עזרה בפינויי הפצועים כאשר בחלק מהמקרים הפינוי היה תחת אש חזקה.

* מחלקת חבלה+ שאריות ממחלקת התול"ר (אנשים שלא היו להם ג'פים) +הסיירת בפיקודו של שמרר - היו צריכים לכבוש את ה"סמרטוט הצהוב" – מוצב המטלית הצהובה מזרון לבי"ס לשוטרים.

היה איזה שהוא שינוי בתוכנית המקורית במהלך הקרב היו שם תעלות עמוקות וקשות לקרב בדרך ליעד, בהמשך התעלות הפכו להיות נוחות יותר. היתה שם מעט התנגדות והם הרגו לפי דבריהם 4 ירדנים. הסיירים טיהרו את אזור המבנים שלידי ה"מטלית הצהובה" ולאחר מכן הכוח רוכז.

יוסי יפה - סיכום

- *בקשר לתאג"ד - צריך למקם אותו במקום שיהיה ידוע לכולם ולא תהיה בעיה בזיהוי שלו כי יש פצועים שמתפנים בכוחות עצמם.
- *בפריצה כדאי להשתמש בסרטי סימון לבנים.
- *להוסיף עוד חובשים ליחידות גם מקרב החיילים (שיעברו קורס).
- *לא השתמשו בפצצות עשן משום שבאימונים אין פצצות עשן.
- *היה פגם בדיווח של מפקדים אלי, בגלל שלא דיווחו את המצב האמיתי כי ניתן היה לסייע בארטילריה על גבעת המבחר.

הסבר מונחים:

- תעלת קשר-התעלה משמשת כמעבר בין עמדות או אזורים של מוצב.
תדריך-מתן הנחיות ליחידה לפני יציאה למבצע.
פקודת התראה-פקודה הניתנת מראש.
ליטראות-תותח שדה בריטי. 25 ליטראות = 87.6 מ"מ שזה קוטר הקנה.
מק"כ-מקלעים כבדים.
רימון זרחן-מפזר זרחן (לבן), גורם לשריפה ולכוויות.
רימוני רסס-מפזר רסיסי מתכת.
ג"פק-נקודת פיקוח.
חפ"ק-חולית פיקוד קידמית.
תול"ר-תותח ללא רתע (בדר"כ מורכב על ג'יפ).
בונגלור (טורפדו)-מטען חבלה בצינור ארוך. נועד לפריצת גדרות תיל וכדומה.
תאג"ד-תחנת איסוף גדודית (פצועים).
מרגמות-160 מ"מ, 120 מ"מ, 81 מ"מ, 52 מ"מ- זה קוטר הקנה.
רתקן-כוח רתק, ריתוק.
מאגיסט- זה שמפעיל את המאג (מקלע אחיד גדודי).
תצ"אות-תצלומי אויר.
ארטילרייה-הפגזה.
ררג"ט-רומה רובה נגד טנקים (רומה = התקן המורכב על לועו של כלי נשק קל המשמש
אמצעי ליריית פצצות קטנות- רימונים).
קמב"ץ-קצין מבצעים.
פקמ"ז-פיקוד מרכז.